REZOLUCIJA (EU) 2020/1915 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 14. svibnja 2020.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije za financijsku godinu 2018.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije za financijsku godinu 2018.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0049/2020),

A. budući da je Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije („Zajedničko poduzeće") osnovano u ožujku 2007. godine na razdoblje od 35 godina Odlukom Vijeća 2007/198/Euratom ([1]);

B. budući da su članovi Zajedničkog poduzeća Euratom, koje predstavljaju Komisija, države članice Euratoma i treće zemlje koje su sklopile sporazum o suradnji s Euratomom u području kontrolirane nuklearne fuzije;

C. budući da su ciljevi Zajedničkog poduzeća pružanje doprinosa Unije međunarodnom projektu za energiju fuzije ITER, provedba sporazuma o širem pristupu između Euratoma i Japana te priprema za izgradnju demonstracijskog fuzijskog reaktora;

D. budući da je Zajedničko poduzeće u ožujku 2008. započelo sa samostalnim radom;

Općenito

1. napominje da je prema izvješću Revizorskog suda o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća za financijsku godinu 2018. („izvješće Revizorskog suda") računovodstvena dokumentacija vjerno prikazana u svim bitnim aspektima te da su njegovo financijsko stanje na dan 31. prosinca 2018. i rezultati poslovanja, novčani tokovi i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom u skladu s odredbama financijskih pravila Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je donio računovodstveni službenik Komisije;

2. prima na znanje da su transakcije povezane s godišnjom računovodstvenom dokumentacijom Zajedničkog poduzeća za financijsku godinu 2018. zakonite i pravilne u svim bitnim aspektima;

3. ističe činjenicu da je Zajedničko poduzeće ponovno izračunalo svoj doprinos u fazi izgradnje projekta u iznosu od 12 000 000 000 EUR, što je povećanje u odnosu na 6 600 000 000 EUR koje je Vijeće odobrilo 2010.; napominje da taj iznos ne obuhvaća nepredviđene situacije, iako je Komisija predložila da bi za nepredviđene situacije bilo primjereno predvidjeti razdoblje u trajanju do 24 mjeseca u pogledu odstupanja od rokova te iznos od 10 % – 20 % u pogledu odstupanja od proračuna;

4. napominje da je Vijeće Organizacije za ITER („Vijeće ITER-a") u studenom 2016. odobrilo novi temeljni plan projekta ITER; napominje da se novim temeljnim planom ITER-a procjenjuje postizanje „prve plazme" i početak operativne faze 2025., a završetak faze izgradnje 2035., no primjećuje da je u prethodnom temeljnom planu iz 2010. dovršetak izgradnje predviđen za 2020.; međutim napominje da se novi utvrđeni rok smatra najranijim tehnički prihvatljivim datumom;

5. napominje da je Ujedinjena Kraljevina u ožujku 2017. obavijestila Vijeće o svojoj odluci o povlačenju iz Unije i Euratoma; sa zabrinutošću napominje da bi to moglo imati utjecaj na aktivnosti Zajedničkog poduzeća u razdoblju nakon 2020. i na projekt ITER;

([1]) Odluka Vijeća 2007/198/Euratom od 27. ožujka 2007. o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije i davanju povlastica tom poduzeću (SL L 90, 30.3.2007., str. 58.).

6. pozdravlja činjenicu da je u travnju 2018. Vijeće ovlastilo Komisiju da u ime Euratoma odobri novi temeljni plan za ITER i ponovno potvrdilo obvezu da se sredstva stave na raspolaganje u sklopu sljedećeg Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO), ne dovodeći u pitanje naknadne pregovore o VFO-u, kojima će se odrediti pojedinosti budućeg financiranja ([2]);

7. ističe činjenicu da će Zajedničko poduzeće, osim u fazi izgradnje, morati dati svoj doprinos i u operativnoj fazi projekta nakon 2035. te u naknadnim fazama deaktivacije i stavljanja ITER-a izvan pogona; prima na znanje činjenicu da su doprinosi fazama deaktivacije i stavljanja izvan pogona procijenjeni na 95 540 000 EUR i 180 200 000 EUR; napominje da će projekt ITER nastaviti funkcionirati do 2042., odnosno do datuma isteka sporazuma o ITER-u, a da će Unija će tada nastaviti s doprinosima za pokrivanje troškova ITER-a; napominje da ti dodatni troškovi obuhvaćaju posljednju godinu novčanih doprinosa za operativnu fazu i fazu stavljanja izvan pogona te pune troškove za fazu deaktivacije;

8. napominje da i dalje postoji rizik od daljnjeg povećanja troškova i kašnjenja u provedbi projekta u usporedbi s postojećim odobrenim temeljnim planom; iako su poduzete pozitivne mjere za poboljšanje upravljanja doprinosima Zajedničkog poduzeća u fazi izgradnje projekta i za njihovu kontrolu; poziva Zajedničko poduzeće da ne premaši postojeći odobreni temeljni plan za ukupne troškove projekta;

9. napominje da je učinkovita komunikacija ključna sastavnica uspješnih projekata koji se financiraju sredstvima Unije; smatra da je važno povećati vidljivost postignuća Zajedničkog poduzeća i širiti informacije o njihovoj dodanoj vrijednosti; poziva Zajedničko poduzeće da provodi proaktivnu komunikacijsku politiku širenjem rezultata svojih istraživanja javnosti, primjerice putem društvenih medija ili drugih medija, te na taj način podigne razinu osviještenosti javnosti o učinku potpore Unije, s posebnim naglaskom na uvođenju na tržište;

10. traži od Revizorskog suda da ocijeni razboritost i pouzdanost metodologije za izračun i vrednovanje doprinosa u naravi;

Upravljanje proračunom i financijama

11. napominje da je konačni proračun za financijsku godinu 2018. dostupan za izvršenje uključivao odobrena sredstva za preuzimanje obveza u iznosu od 706 230 231 EUR i odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 847 366 988 EUR; prima na znanje da su stope iskorištenosti za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i za plaćanje iznosile 98,4 %, odnosno 96,1 % (u usporedbi s 99,9 % i 96,3% 2017.);

12. prima na znanje da je, zbog nedostataka u procesu planiranja proračuna, za 2017. i 2018. bio potreban veći iznos odobrenih sredstava za plaćanja nego što je bilo predviđeno početnim proračunom; primjećuje da su dodatna odobrena sredstva za plaćanja koja su bila potrebna Zajedničkom poduzeću iznosila 160 700 000 EUR, što je 25 % više od početnog proračuna; prima na znanje odgovor Zajedničkog poduzeća u kojemu se izražava njegova zahvalnost Euratomu za dodatni doprinos proračunu za 2018. te u kojemu izvješćuje da manjak odobrenih sredstava za plaćanja ne bi imao nikakav utjecaj ili rizik jer je organizaciji za ITER uplaćen predujam u gotovini za 2019. u iznosu od 137 000 000 EUR; napominje da je sustav predviđanja plaćanja potpuno redizajniran i uključen u novi instrument za financijsko upravljanje i da se time, zajedno s novom organizacijskom strukturom, osigurava ispravno proračunsko planiranje i već se primjenjuje na utvrđivanje prihoda proračuna za 2019.;

13. pozdravlja činjenicu da je od 706 200 000 EUR raspoloživih sredstava za preuzimanje obveza 98,4 % izvršeno u obliku izravnih pojedinačnih obveza (u usporedbi s 96,5 % 2017.);

14. napominje da je za financijsku godinu 2018. bilanca proračunskog rezultata iznosila 1 316 734 EUR (u usporedbi s 17 236 192 EUR 2017.);

([2]) Vijeće Europske unije, dokument 7881/18, donesen 12. travnja 2018.

15. primjećuje da je 2018. Zajedničko poduzeće iz administrativnog u operativni proračun uplatilo iznos od 1 000 000 EUR odobrenih i provjerenih sredstava za plaćanje troškova službenih putovanja osoblja; prima, međutim, na znanje da pri tom plaćanju nije poštovano proračunsko načelo u vezi sa specifikacijom; prima na znanje odgovor Zajedničkog poduzeća u kojem se navodi da ono smatra da plaćanje regulacije provedeno radi ukupnog iznosa i nediferenciranih stavki nije optimalan alat za dodjelu rashoda zbog toga što se smatra da taj iznos nije bio transparentan; očekuje, međutim, da će Revizorski sud u svojem godišnjem izvješću za 2019. godinu potvrditi poboljšanja koja je trgovinski odjel Zajedničkog poduzeća ostvario tijekom 2019. godine;

16. prima na znanje da je Zajedničko poduzeće 2018. ostvarilo šest ključnih koraka koje su za tu godinu utvrdili Vijeće ITER-a i Upravni odbor, s planiranim indeksom uspješnosti od 93 % (u usporedbi s 91 % 2017., 70 % 2016. i 75 % 2015.); također prima na znanje najavu Organizacije ITER iz prosinca 2018. kojom se potvrđuje da je dovršeno 60 % ukupnih planiranih građevinskih radova za prvu plazmu iz 2025. (u usporedbi s 50 % 2017.);

Uspješnost

17. na temelju izvješća Revizorskog suda napominje da odluka direktora o premještanju mjesta rada novozaposlenog višeg rukovoditelja iz Barcelone u Cadarache nije bilo potkrijepljeno odgovarajućom dokumentacijom kojom bi se opravdali dodatni troškovi plaća zbog različitog korekcijskog koeficijenta; pozdravlja činjenicu da je Zajedničko poduzeće u svome odgovoru potvrdilo da promjena mjesta rada nije primjereno dokumentirana jer je bila u nadležnosti tijela za imenovanja; primjećuje da je Zajedničko poduzeće bilo suočeno s rizicima u projektu zavojnica poloidalnog magnetskog polja (*engl.* Poloidal Field, PF), što je iziskivalo pozornost višeg rukovoditelja; prima na znanje da je direktor stoga odlučio od kandidata zatražiti da odmah počne raditi u Cadaracheu kako bi se potpuna pozornost posvetila krizi povezanoj s tim projektom;

18. sa zadovoljstvom primjećuje da je Zajedničko poduzeće uvelo sustav upravljanja ostvarenom vrijednošću umjesto kreditnog sustava ITER-a kako bi se pratio napredak na temelju prijedloga *ad hoc* skupine te da se njegovi rezultati redovito podnose;

19. prima na znanje napredak u izgradnji ITER-a s obzirom na dovršetak zaštitnog pokrova zgrade Tokamak i postavljanje prvih sastavnica u kompleksu Tokamak;

Sprečavanje i postupanje u slučaju sukoba interesa i transparentnost

20. napominje da je Upravni odbor Zajedničkog poduzeća 2017. nastavio provoditi dio strategije za borbu protiv prijevara koji se odnosi na javnu nabavu; prima na znanje da je Zajedničko poduzeće usvojilo kontrolni popis koji se temelji na njegovu skupu pokazatelja rizika od prijevara u nabavi, tj. upozorenja, te koji se smatra preduvjetom za razvoj informatičkog alata za borbu protiv prijevara i koji je izrađen interno; potvrđuje da je službenik za borbu protiv prijevara i etičnost nastavio koordinirati provedbu strategije Zajedničkog poduzeća za borbu protiv prijevara u bliskoj suradnji sa svim odgovarajućim odjelima i sa zadovoljstvom prima na znanje da je radna skupina krajem 2018. nastavila razrađivati strategiju za borbu protiv prijevara;

Osoblje i zapošljavanje

21. prima na znanje da je Revizorski sud uočio znatne nedostatke kada je riječ o zapošljavanju na ključna rukovodeća mjesta; prima na znanje činjenicu da je u svome odgovoru Zajedničko poduzeće navelo da je, nakon što je Revizorski sud definirao i primijenio metodu Six Sigma za analizu, utvrđivanje i provedbu poboljšanja, Zajedničko poduzeće poboljšalo je pouzdanost postupka odabira kao i dodatnih mjera koje su u tijeku; poziva Zajedničko poduzeće da ubuduće izbjegne sve nepravilnosti i nedostatke;

22. napominje da je krajem 2018. Zajedničko poduzeće brojilo 162 zaposlenica i 284 zaposlenika, pri čemu muškarci zauzimaju većinu radnih mjesta u tri od pet kategorija zaposlenika, dok žene čine više od 50 % ugovornih djelatnika i dužnosnika Unije; također napominje da su 22 države članice zastupljene među osobljem Zajedničkog poduzeća, da većina zaposlenika dolazi iz triju država članica te da po četiri člana osoblja dolazi iz ostale četiri države članice; potiče Zajedničko poduzeće da teži uravnoteženoj geografskoj zastupljenosti, ipak priznaje da to ovisi o kandidatima koji se jave na slobodna radna mjesta i onima koji odgovaraju na zahtjeve za iskaz interesa;

Unutarnja kontrola

23. napominje da Zajedničko poduzeće nije dosljedno poduzimalo daljnje korake u pogledu izjava o interesima koje je dalo više rukovodstvo; sa zadovoljstvom primjećuje da je Zajedničko poduzeće izradilo i uvelo neke dokumente za postupanje s općom izjavom o interesima svih upravitelja i u skladu s člankom 13. pravila o sukobima interesa Zajedničkog poduzeća; štoviše primjećuje da je u siječnju 2019. službenik za etiku svim upraviteljima o tome održao prezentaciju o toj temi;

24. prima na znanje da je Opći sud 25. siječnja 2018. donio presudu kojom se poništavaju rezultati postupka odabira, uključujući odluke o imenovanju uspješnih kandidata s popisa uspješnih kandidata u postupku odabira; napominje da je, iako mišljenje nezavisnog odvjetnika od 29. siječnja 2019. podupire žalbu Zajedničkog poduzeća Sudu Europske unije od travnja 2018. i preporučuje da Sud ukine presudu Općeg suda u pogledu poništenja odluka o imenovanju uspješnih kandidata, ali ne i popisa uspješnih kandidata, Sud potvrdio presudu Općeg suda ([3]); poziva Zajedničko poduzeće da poštuje pravila postupka odabira kako bi se izbjegli svi budući sporovi;

25. primjećuje da je zbog nedostataka u strategijama unutarnje komunikacije došlo do propusta u pogledu širenja informacija unutar organizacije o procijenjenim troškovima faze stavljanja ITER-a izvan pogona te stoga Zajedničko poduzeće za tu obvezu u računovodstvenoj dokumentaciji za prošlu godinu nije prikazalo nikakvu rezervaciju, a ona je procijenjena na 85 200 000 EUR; međutim, pozdravlja odgovor Zajedničkog poduzeća da su ti nedostaci već riješeni u okviru dviju mjera; da više rukovodstvo računovodstvenom službeniku šalje sve relevantne informacije i da je interni postupak „Godišnje računovodstvo” „PM-76 – otvaranje/zatvaranje financijske godine” ažuriran u svibnju 2019.;

Operativna nabava i bespovratna sredstva

26. napominje da je tijekom 2018. pokrenuto 55 postupaka javne nabave, dok je potpisano 69 ugovora o operativnoj nabavi, te je pokrenut jedan postupak dodjele bespovratnih sredstava, a potpisana su dva.

([3]) Presuda Suda Europske unije od 8. svibnja 2019., *Europsko zajedničko poduzeće za ITER i razvoj energije fuzije protiv Yosue Galoche*, C-243/18 P, ECLI:EU:C:2019:378.